

Factsheet Plug In #50 Collectie Henri van Abbe

pag. 1/3

Cornelis Johannes Maks, *Thee-uurtje*, 1910 . Foto Peter Cox

titel	Collectie Henri van Abbe
aflevering	Plug In #50
looptijd	vanaf 04/04/2009
conservator	Christiane Berndes
tekst geschreven door	Marjon de Groot
fotograaf	Peter Cox

Op 18 april 1936 opende het van Abbemuseum zijn deuren. Het gebouw was een geschenk van de industrieel en kunstverzamelaar Henri van Abbe aan de gemeente Eindhoven. Behalve het gebouw van A.J. Kropholler, de huidige Oudbouw, schonk Van Abbe een aankoopbudget en een bijdrage in de exploitatiekosten van het museum voor de eerste drie jaar. Met het aankoopbudget werden 26 schilderijen verworven uit de privé-verzameling van Henri van Abbe. Deze bestond vooral uit schilderijen van eigentijdse Nederlandse en Vlaamse kunstenaars. Het was de wens van Van Abbe dat het museum zich zou richten op eigentijdse kunst. Hij hoopte in het op industrie en technologie gerichte Eindhoven te bereiken "dat velen in deze stad het genot en den adel van de beeldende kunst zullen leeren kennen en waarderen." Het ensemble van 26 schilderijen dat aan de basis ligt van de collectie van het Van Abbemuseum,

wordt nu in zijn geheel getoond op de galerij van de tweede etage in de Nieuwbouw.

Hoewel er in Nederland in de vroege twintigste eeuw, zoals elders in Europa, ontwikkelingen gaande waren die leidden tot een steeds abstractere kunst, had deze richting kennelijk niet Henri van Abbe's voorkeur. De hier getoonde werken zijn allemaal figuratief. Qua onderwerp sluiten ze aan bij de traditie van de landschaps-, stillevens- en portretschilderkunst. Verschillende werken verraden invloed van de Franse impressionisten. Deze groep kunstenaars, die in 1874 voor het eerst gezamenlijk exposeert in Parijs, hanteert een licht palet en een losse schilderstoets. Om de kijker getuige te laten zijn van een vluchtig, welhaast toevallig moment, wordt vaak gebruik gemaakt van afsnijding. In het schilderij *Toilet maken* van Willem Dooyewaard leidt de afgesneden spiegel op de voorgrond de blik van de kijker het tafereel binnen. Het motief van een oriëntaalse vrouw, dat ook in het andere schilderij van W. Dooyewaard te zien is, geeft aan dat hij, net als veel kunstenaars in de late 19de eeuw, belangstelling heeft voor Japanse kunst. Het stilleven met boeken van Bart Peizel getuigt van

vanabbemuseum

Factsheet Plug In #50 Collectie Henri van Abbe

pag. 2/3

aandacht voor de westerse kunst vanaf de vroegrenaissance tot en met het impressionisme. De afbeelding van twee figuren op het strand binnen het schilderij van Peizel, is een kopie van een schilderij van Manet, de 'vader' van het impressionisme. Ook *Thee-uurtje* van Cees Maks is terug te voeren op deze stroming. De aandacht voor de lichtval in dit zonnige tafereel is kenmerkend voor het impressionisme, maar Maks schildert met een stevigere toets.

Het werk van Dirk Nijland en Wim Schuhmacher is minder luchtig van toon. Het is typerend voor de Nederlandse kunst in het interbellum. De roerige periode tussen de beide wereldoorlogen vindt zijn neerslag in schilderijen die ingehouden zijn wat kleur betreft en een verstilde of vervreemdende uitstraling hebben. Wim Schuhmacher's *Stilleven met vogels* is zeer natuurgetrouw geschilderd en ieder detail is zichtbaar. Maar het geheel oogt wat bleek en de achtergrond is onbepaald. Het licht is diffuus en lijkt eerder uit dan op de afgebeelde dingen te schijnen. De dode vogels symboliseren vergankelijkheid, maar de twee eieren en het takje groen kunnen gelezen worden als tekens van hoop en leven. Grijs is voor Schuhmacher de kleur van verheven, on aardse stilte. Ook zijn landschap en havengezicht baden in een merkwaardig grijs licht.

Jan Sluijters experimenteert met de kleurrijke stijlen van het neo-impressionisme en het fauvisme na zijn bezoek aan Parijs aan het begin van de twintigste eeuw. In *Vaas met bloemen* zijn hier nog sporen van terug te vinden. Voor zijn *Liggend naakt* en *Vrouwenportret* keert Sluijters terug naar een realistische stijl. Deze werken passen uitstekend in de collectie van Henri van Abbe. De schilderijen uit zijn verzameling zijn verstild, ingetogen of intiem. Beïnvloed door moderne stromingen sluiten ze, elk op zijn eigen wijze, aan bij een lange traditie.

Kunstwerken

Arthur Briët

Binnenhuis Kempen, 1936
Olieverf op doek

Arnout Colnot

Stilleven met korhanen, z.j.
Olieverf op doek

Jacob Dooyewaard

Stilleven met tinnen kan, 1935
Olieverf op doek

Willem Dooyewaard

Zittende Tago, z.j.
Gouache op papier

Willem Dooyewaard

Toilet maken, z.j.
Gouache op papier

Jan van Herwijnen

Bosgezicht, 1936
Olieverf op doek

Isaac Israëls

Javaanse danser, ca.1921-1922
Olieverf op doek

Eduard Karsen

Begijnhof in de herfst, z.j.
olieverf op doek

Willem Knip

Les matiques bij avond, 1933
olieverf op doek

Cornelis Johannes Maks

Thee-uurtje, 1910
olieverf op doek

Sal Meyer

Torensluis, z.j.
olieverf on paneel

Dirk Nijland

Stilleven met schedel, 1932
olieverf op doek

Dirk Nijland

Hommage à Conrad, 1935
olieverf op doek

Bart Peizel

Stilleven, 1933
olieverf op doek

Egbert Rubertus Derk Schaap

Landschap met bloeiende bomen, z.j.
olieverf op doek

Wout Schram

Stilleven/witte tafel, z.j.
olieverf op doek

Wim Schuhmacher

Gezicht op Toledo, 1933-1934
olieverf op doek

Wim Schuhmacher

Stilleven met vogels, 1934
olieverf op doek

Factsheet Plug In #50 Collectie Henri van Abbe

pag. 3/3

Wim Schuhmacher

Haven van Palma, ca.1933

olieverf op doek

William Henry Singer

Zomerdag, 1929

olieverf op doek

William Henry Singer

Vallei in de winter, z.j.

olieverf op paneel

Jan Sluijters

Liggend naakt, 1931

olieverf op doek

Jan Sluijters

Vaas met bloemen, 1929

olieverf op doek

Jan Sluijters

Vrouwenportret, 1929

olieverf op doek

Cornelis Vreedenburgh

Polderlandschap, 1931

olieverf op doek

Carel Willink

Schilder met zijn vrouw, 1934

olieverf op doek